

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjades nr 2.1.-3/20/1779

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni vaneminspektor Liisa Ojangu
Otsuse tegemise aeg ja koht	08.07.2020 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	18.05.2020
Teabevaldaja	AS Eesti Post Pallasti 28, 10001 Tallinn info@omniva.ee
Vaide esitaja	XXX XXX@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Vaide kohaselt esitas XXX AS-le Eesti Post 15.04.2020 teabenõude, milles soovis saada dokumenti, kus ettevõttele antakse tegutsemiseks korraldused ja mis on ka Omniva töökorralduse eriolukorra ajal olevate piirangute ja käskude aluseks. 17.04.2020 sai vaide esitaja automaatvastuse, et pöördumisele vastatakse 10 tööpäeva jooksul. 28.04.2020 sai vaide esitaja järgmise sisuga vastuse: AS Eesti Post puhul ei ole tegemist avalik-õigusliku juriidilise isikuga ning AS Eesti Post ei ole kohustatud antud juhul väljastama oma ettevõtte sisedokumente. Kõik vajalikud dokumendid, mis on postiteenuse kasutajatele vajalikud, on kättesaadavad meie kodulehel.

01.06.2020 esitas XXX Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) täpsustatud vaide.

02.06.2020 saatis AKI AS-le Eesti Post järelepärimise, milles palus vastuseid järgmistele küsimustele:

Kas AS-l Eesti Post on olemas dokument, kus ettevõttele antakse tegutsemiseks korraldused ja mis on ka Omniva töökorralduse eriolukorra ajal olevate piirangute ja käskude aluseks?

Kui jah, siis palun saata dokument tutvumiseks AKI-le.

Miks ei ole XXXile 17.04.2020 saadetud vastamise tähtaja pikendamise teates pikendamist vastavalt AvTS §-le 19 põhjendatud?

Kas AS Eesti Post on mingi teabe osas teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 3 alusel? Palun põhjendage.

Kas AS Eesti Post täidab avalikke ülesandeid, sh osutab avalikke teenuseid? Kui jah, siis milliseid? Palun põhjendage.

Kas AS Eesti Post omab turul eri-või ainuõigust või loomulikku monopoli? Kui jah, siis milliste teenuste osas? Palun põhjendage.

Kas AS Eesti Post saab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest oma avaliku ülesande täitmiseks vahendeid? Kui jah, siis milliste ülesannete täitmiseks. Palun põhjendage.

Kui AS Eesti Post on teatud teabe osas teabevaldaja, siis palun põhjendage, miks ei oleks teabenõude korras õigus saada dokumente, mis reguleerivad ettevõtte töökorraldust eriolukorra ajal?

Kui leiate, et XXXi 15.04.2020 teabenõude saab siiski täita, siis palun seda teha.

AS Eesti Post vastas AKI järelepärimisele 16.06.2020.

22.06.2020 esitas AKI AS-le Eesti Post täiendava järelepärimise, milles soovis saada vastuseid järgmistele küsimustele:

Kas AS Eesti Post on koostanud ettevõtte töökorralduse jaoks konkreetse dokumendi, mis reguleeris eriolukorra ajal ettevõtte töökorraldust?

Kui jah, siis palun saata kogu dokument tutvumiseks AKI-le, et AKI saaks hinnata, kas dokument on üldse teave, mille osas AS Eesti Post on teabevaldaja AvTS § 5 mõttes ja kui siis, millises osas sisaldab dokument avalikku teavet ja millises osas teavet, mida teabenõude korras väljastada ei saa.

AS Eesti Post vastas AKI järelepärimisele 02.07.2020.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Asja sisu seisneb selles, et AS Eesti Post (Omniva) kehtestas riikliku ettevõttena inimestele piiranguid(antud juhul teabenõude ja vaide esitajale), saadetiste-pakkide suunamise ja kättesaamise osas – tekitades tahtlikult olukorra kus põhjendamatult sunniti inimesi rikkuma kodus püsimise reeglit.

AS Eesti Post (Omniva) peab olema koostanud dokumendi, kus ettevõttele enesele antakse tegutsemiseks korraldused ja mis on inimestele(antud juhul teabenõude ja vaide esitajale) seatud piirangute ja käskude aluseks. -see dokument peab sisaldama viiteid määrustele ja kehtivatele seadustele mille alusel on dokument loodud, samuti peab dokumendil olema oma number ja allkirjastajad ning see peab olema registreeritud andmebaasis ja olema kõikidele avalikult nähtav. (otsused peavad olema dokumenteeritud ja mitte suvaliselt suulises vormis levivad „soovitused“.)

Kuna dokument peab olema olema ja teabe korjamise ega muu töötlusega tegeleda ei ole vaja, siis dokumendi nõudmise näol on tegemist faktiliselt teabenõudega millele tuleb vastata kiirelt.(vastamine ei nõua aega ja vastamise aja pikendamine, antud juhul, on põhjendamatu ning kiusliku iseloomuga.)

Vaide-kaebuse esitaja on esitanud teabenõude riiklikule(rahvale kuuluv!)ettevõttele AS Eesti Post (Omniva), et saada viidet olemasoleva dokumendi kohta ja dokumenti ennast teabenõude vastusena.(lisaks muud asjaga seotud dokumendid). Dokument puudutab otseselt teabenõude esitaja(ka teiste inimeste) vabadusi ja õigusi ning ilma dokumendita tehtud korraldused oleksid räägelt ebaseaduslikud ning vajaksid tõsist uurimist!

Vaide-Kaebuse esitaja nõuab, et AS Eesti Post (Omniva) annaks Osaga 1 seoses olevale Teabenõudele eraldi menetlemise numbri, et asi oleks korrektne. NB! AS Eesti Post (Omniva) ei andnud Osaga 1 seoses olevale Teabenõudele eraldi numbrit vaid lisas selle arusaamatutel põhjusetel asja nr 3.2-20424 alla. Asjal peab olema oma number.

Vaide-Kaebuse esitaja nõuab, et Andmekaitse Inspeksioon (AKI) tagaks asjale oma numbri ja tuvastaks-menetleks asja, et millisel põhjusel AS Eesti Post (Omniva) menelusele numbrit ei antud.

Vaide-Kaebuse esitaja nõuab, et Andmekaitse Inspeksioon (AKI) tuvastaks kõik AS Eesti Post (Omniva) toimingutes esinevad rikkumised. Kui Andmekaitse Inspeksioonil (AKI) puudub mingites küsimustes vastav pädevus, siis teave esitatakse teistele pädevust omavatele asutustele menetlemiseks.

NB! Postiteenuse valdkond on jätkuvalt riigi(RAHVA) käes, AS Eesti Post (kaubamärk Omniva) ainuaktsionär on Eesti Vabariik 100% ! -sisuliselt on tegemist avalik-õigusliku ettevõttega!

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

16.06.2020 vastus: XXX (vaide esitaja) on heitnud Eesti Postile ette, et Eesti Vabariigis kehtestatud eriolukorra ajal (mis kehtestati tulenevalt COVID-19 viiruse leviku tõkestamiseks) kehtestas Eesti Post inimestele piiranguid saadetise-pakkide suunamise ja kättesaamise osas. Seega tekitas Eesti Post tahtlikult olukorra, kus sundis inimesi rikkuma kodus püsimise reeglilt. Lähtuvalt nimetatust nõudiski XXX Eesti Post sisedokumentide esitamist, kust nähtuks ettevõtte siseselt antud vastavaks tegutsemiseks korraldused. XXX nõudis, et talle esitataks kõik asjasse puutuvad dokumendid täies mahus teabenõude vastuses. Eesti Post vastas XXXile, et ei ole kohustatud antud juhul väljastama oma ettevõtte sisedokumente. Kõik vajalikud dokumendid, mis on postiteenuse kasutajatele vajalikud, on kättesaadavad Eesti Posti kodulehel. Eesti Post lähtus eriolukorra ajal allpool nimetatud õigusaktidest, mille rakendamiseks muudeti protsesse jooksvalt ja vastavalt vajadustele/võimalustele. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 12.03.2020 korraldusest nr 76 „Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil“ pidi ka Eesti Post astuma vastavaid samme. Eesti Posti teenuste jätkusuutlikkuse ja toimise tagamiseks olime sunnitud tegema kõik endast oleneva selleks, et Eesti Posti postikullerid väldiksid igapäevast otsekontakti postivahetusel postipunktides. Samuti soovisime vähendada postipunktide klienditeenindajate otsekontakti klientidega, mis tekib rahvarohketes kohtades postivahetuse käigus. Oluline oli viia meie enda töötajate ja koostööpartnerite töötajate nakatumise risk miinimumini. Lisaks lähtus Eesti Post eriolukorra ajal oma tegevuses postkontorite sulgemisel esmajoones ikkagi Eesti Vabariigi peaministri 24.03.2020 korraldusest nr 46 (mida täpsustati 26.03.2020 korraldusega nr 50). Nimetatud korraldus määras ära loetelu neist Eesti Posti postkontoritest, mis pidid jääma avatuks. Sulgesime üle Eesti keskustes 19 postkontorit. Ülalpool nimetatud korraldused on kättesaadavad www.riigiteataja.ee. Peame vajalikuks lisada, et Eesti Post ei muutnud tahtlikult klientidele protsesse ebamugavaks, vaid olles vastutustundlik, otsis lahendusi teenuse osutamise turvaliseks jätkamiseks. Näiteks suunati saadetised väljastamisele pakiautomaati, mis on kontaktivaba kanal ja nakkusohtliku viiruse korral parim turvaline kanal värskes õhus paki privaatselt kättesaamiseks või saatmiseks. Lisaks tehti ajutisi pakipunkte värskesse õhku, kus järgiti riigi poolt kehtestatud 2+2 nõudeid.

3. Miks ei ole XXXile 17.04.2020 saadetud vastamise tähtaja pikendamise teates pikendamist vastavalt AvTS §-le 19 põhjendatud? Mõõname, et oleksime pidanud lisama vastamise tähtaja pikendamise teatele, et vastus edastatakse näidatud kuupäeval seoses väga suure töömahuga eriolukorra ajal.

4. Kas AS Eesti Post on mingi teabe osas teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 3 alusel? Palun põhjendage. Eesti Post on teabevaldaja ainult universaalse postiteenuse osas. Vabaturu teenuste, nagu nt kullersaadetised, pakiautomaadi teenused, osas ei ole Eesti Post teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 3 alusel.

5. Kas AS Eesti Post täidab avalikke ülesandeid, sh osutab avalikke teenuseid? Kui jah, siis milliseid? Palun põhjendage. Eesti Posti, kui universaalse postiteenuse osutaja, poolt osutatav ainuke avalik teenus on universaalne postiteenus. Vastavalt postiseaduse § 5 lg 2 p-le 1 ja 2 moodustavad universaalse postiteenuse: • kirisaadetise edastamine liht-, täht- ja väärtisaadetisena kaaluga kuni 2 kilogrammi; • postipaki edastamine täht- ja väärtisaadetisena kaaluga kuni 20 kilogrammi. Lisaks on tulenevalt postiseaduse § 36 lg-st 1 universaalse postiteenuse osutajal kohustus osutada oma postivõrgu vahendusel üle Eesti järgmisi finantsteenuseid: 1) pensionide ja toetuste väljamaksmine; 2) rahasiirded.

6. Kas AS Eesti Post omab turul eri-või ainuõigust või loomulikku monopoli? Kui jah, siis milliste teenuste osas? Palun põhjendage. Eesti Post omab turul ainuõigust osutada universaalset postiteenust. Sellekohane tegevusluba on väljastatud Eesti Postile 5 aastaks Konkurentsiameti poolt.

7. Kas AS Eesti Post saab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest oma avaliku ülesande täitmiseks vahendeid? Kui jah, siis milliste ülesannete täitmiseks. Palun põhjendage. AS Eesti Post ei saa riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest oma avaliku ülesande täitmiseks vahendeid. Küll aga eraldab riik kirjastajatele perioodika maapiirkonna kojukande dotatsiooni, mida jagatakse Eesti Posti kaudu, aga ei ole mõeldud Eesti Postile.

8. Kui AS Eesti Post on teatud teabe osas teabevaldaja, siis palun põhjendage, miks ei oleks teabenõude korras õigus saada dokumente, mis reguleerivad ettevõtte töökorraldust eriolukorra ajal? Punktis 1 ja 2 oleme viidanud vastavatele õigusaktidele, mille alusel ettevõtte oma käitumise ja reeglid kujundas. Vastav info eriolukorra aja reeglitest edastati tarbijatele avalikult ning neile vajalikul kujul ettevõtte kodulehel ja meedias. Erinevalt ametiasutustest on äriühingul võimalik korraldada oma tegevust vastavalt kehtivatele regulatsioonidele paindlikumalt ja mitte kõike ametlikult vormistades. Nt tehakse vajalikke muudatusi vastavalt sisemistele sh ka suulistele kokkulepetele, kuid tingimuseks on alati kooskõla seadustega. Selgitame, et ettevõtte sisedokumendid puudutavad meil nii reguleeritud kui vabaturuteenuste protsesse koos ettevõtte ärisalduse- ja turvainfoga ning töötajate spetsiifiliste ülesannetega, mida ei ole põhjendatud teabenõudjale sellises detailsuses väljastada, kuna teabenõude puhul peavad olema kaitstud ka teabevaldaja huvid. Samuti peab teabenõudja põhjendama, mis informatsioon teda antud dokumendis täpsemalt huvitab, kui ettevõtja on andnud omapoolsed selgitused rakenduvate reeglite osas.

9. Kui leiate, et XXXi 15.04.2020 teabenõude saab siiski täita, siis palun seda teha. Leiame, et R. Nahkor'i teabenõude saab lugeda täidetuks, kuna oleme korduvalt talle kirjalikult selgitanud olukorda, viidanud vastavatele õigusaktidele ning lisaks on kõik teenuseid puudutav kättesaadav kodulehel www.omniva.ee.

02.07.2020 vastus: AS Eesti Post ei ole koostanud ettevõtte töökorralduse jaoks eraldi konkreetset dokumenti.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalik teave on AvTS § 3 mõistes mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks või taaskasutamiseks.

AvTS § 5 lg 1 punkti 3 ja lõigete 2 ja 3 kohaselt on teabevaldajaks ka eraõiguslik juriidiline isik, kes täidab avalikke ülesandeid, teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist ning ettevõtja, kes on kaubaturul valitsevas seisundis, omab eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli, – teabe osas, mis puudutab kaupade ja teenuste pakkumise tingimusi, hindu ja nende muudatusi.

AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel keeldub teabevaldaja teabenõude täitmisest, kui ta ei valda taotletavat teavet ega tea, kes seda valdab, ning tal ei ole võimalik taotletava teabe valdajat kindlaks teha.

Teabenõude korras saab nõuda vaid konkreetsete olemasolevate dokumentide väljastamist, mitte aga nõuda selliste dokumentide koostamist. AS Eesti Posti 02.07.2020 vastusest AKI teisele järelepärimisele selgub, et neil ei ole sellistele tingimustele vastavat dokumenti, mida XXX oma 15.04.2020 esitatud teabenõudega soovis. Seega võib sellisel juhul teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel keelduda.

AvTS § 45 lg 1 punkti 1 kohaselt teostab AKI teabevaldajate üle riiklikku ja haldusjärelevalvet nende poolt teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel. AKI-l ei ole järelevalvepädevust selle osas, kas ja milliseid dokumente peab teabevaldaja koostama.

AKI selgitab, et käesoleva otsuse raames ei analüüsita asjaolu, millise teabe osas on AS Eesti Post teabevaldaja, kuivõrd teabenõudega soovitud dokumenti pole olemas ja seega ei saa selle pinnalt ka hinnata, kas sellise dokumendi osas on AS Eesti Post teabevaldaja või mitte. Üldisem AS-i Eesti Post teabevaldajaks olemise analüüs aga ei ole otseselt käesoleva vaidemenetluse lahendamiseks vajalik, sest teabenõudega soovitud konkreetset teavet ei ole olemas. Iseenesest ei ole aga välistatud, et teatud teabe osas on AS Eesti Post AvTS § 5 lg 1 punkti 3, lõike 2 ja lõike 3 punkti 1 alusel teabevaldaja.

Eelnevast tulenevalt jätan vaide rahuldamata, sest teabenõudega küsitud dokumenti ei ole olemas.

Edaspidi peab aga AS Eesti Post avaliku teabe seaduse mõttes teabenõudena esitatud pöördumistele vastama siiski viie tööpäeva jooksul ja selgitama vastavalt olukorrale, et küsitud teabe osas pole AS Eesti Post teabevaldaja, teatama teabenõude täitmise tähtaja pikendamisest ja selle põhjustest, keelduma teabenõude täitmisest vastavalt AvTS §-s 23 sätestatud alusele või täitma teabenõude.

Seonduvalt XXXi nõudega, et AS Eesti Post pidanuks 15.04.2020 esitatud teabenõudele andma uue registreerimisnumbri, tuleb märkida, et AKI-le ei tule ühestki seadusest sellist järelevalvepädevust, millega kontrollida ettevõtte või asutuse dokumentide nummerdamist.

/allkirjastatud digitaalselt/

Liisa Ojangu
vaneminspektor
peadirektori volitusel